

**AGNIESZKA BEZAT-JARZĘBOWSKA
WŁODZIMIERZ REMBISZ**

RYNEK ROLNY – INFORMACJA, RYZYO, INSTRUMENTY

WARSZAWA 2021

**RYNEK ROLNY – INFORMACJA,
RYZYO, INSTRUMENTY**

DR HAB. AGNIESZKA BEZAT-JARZĘBOWSKA, PROF. IERIGŻ-PIB
PROF. DR HAB. WŁODZIMIERZ REMBISZ

RYNEK ROLNY – INFORMACJA, RYZIKO, INSTRUMENTY



WARSZAWA 2021

Autorzy publikacji są pracownikami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowego Instytutu Badawczego:
dr hab. Agnieszka Bezat-Jarzębowska, prof. IERiGŻ-PIB (ORCID nr 0000-0003-2464-8437),
prof. dr hab. Włodzimierz Rembisz (ORCID nr 0000-0001-9941-3398).

Recenzent

*Dr hab. Maria Parlińska, prof. Uczelni Techniczno-Handlowej im. H. Chodkowskiej
w Warszawie*

Korekta

Joanna Gozdera

Redakcja techniczna

Leszek Ślipski

Projekt okładki

Leszek Ślipski

ISBN 978-83-7658-865-0

Nakład 220 egz. Ark. wyd. 7,7

*Druk: Dział Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowego Instytutu Badawczego*

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa,

tel.: (22) 50 54 685

e-mail: dw@ierigz.waw.pl;

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

Wstęp	7
1. Powiązania producent-przetwórcą na rynku rolnym	8
1.1. Kwestie równowagi, informacji, procesów rynkowych w teorii.....	8
1.2. Relacja cenowa producent–przetwórcą na rynku rolnym	16
1.3. Uzgadnianie ceny między producentem i przetwórcą na rynku rolnym....	24
1.4. Inne ujęcia ceny na rynku rolnym w relacji producent-przetwórcą	26
2. Informacja na rynku rolnym	30
2.1. Koordynacja na rynku rolnym	30
2.2. Informacja a przejrzystość (transparentność) rynku.....	34
2.3. Giełdowa informacja cenowa	36
2.4. Monitorowanie sytuacji cenowej na rynku rolnym	42
2.5. Metody zbierania danych i badania statystyczne	46
2.6. Modele analizy rynku	48
3. Problem oraz pojęcia ryzyka cenowego i dochodowego	51
3.1. Problem wahań cen i niestabilności dochodów	51
3.2. Pozacenowe uwarunkowania ryzyka dochodowego	54
3.3. Istota ekonomiczna ryzyka dochodowego.....	56
4. Wrażliwość ceny skupu i ryzyko dochodowe producenta rolnego	61
4.1. Wrażliwość cenowa podaży i elastyczność cenowa popytu a ryzyko dochodowe	61
4.2. Relacje cen otrzymywanych i płaconych w ryzyku cenowym producenta	68
5. Zarządzanie ryzykiem cenowym i dochodowym	75
5.1. Stabilizacja dochodów a nie cen istotą zarządzania ryzykiem cenowym	75
5.2. Kontrakt <i>forward</i> w ograniczaniu ryzyka dochodowego	78
5.3. Kontrakt <i>futures</i> w ograniczaniu ryzyka dochodowego.....	82
5.4. Mechanizm zarządzania ryzykiem cenowym i w rezultacie dochodowym za pomocą <i>futures</i>	88

6. Inne użyteczne rozwiązania w zarządzaniu ryzykiem cenowym i dochodowym	96
6.1. Kwity składowe jako narzędzie stabilizacji dochodów producenta	96
6.2. Proste rozwiązania dla zarządzania ryzykiem cenowym i stabilizacji dochodów	102
7. Nierealność ubezpieczeń dochodów producentów rolnych	106
7.1. Funkcje i uwarunkowania ubezpieczeń dochodów producentów rolnych	106
7.2. Źródła ograniczeń dla ubezpieczeń dochodów producentów rolnych	107
8. Zarządzanie ryzykiem dochodowym za pomocą rachunków stabilizacyjnych	114
8.1. Rachunki funduszy stabilizacji dochodów jako rozwiązanie rynkowe	114
8.2. Podstawa ekonomiczna mechanizmu rachunku stabilizacji dochodu..	119
8.3. Rachunki a rynkowa przemienność wielkości skupu i poziomu cen ...	125
8.4. Odniesienia do podobnych zagranicznych rozwiązań.....	128
Podsumowanie	131
Literatura	133